

Transportstyrelsens föreskrifter om certifikat, flygskolor och lärarutbildning för segelflygarcertifikat;

TSFS 2018:14

Utkom från trycket
den 13 mars 2018

beslutade den 5 mars 2018.

LUFTFART

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 4 kap. 2 och 5 §§, 5 kap. 1 § samt 7 kap. 3 § luftfartsförordningen (2010:770).

Serie PEL/FSTD

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid utfärdande, förnyelse, förlängning och utökning av segelflygarcertifikat och anger de befogenheter som certifikatet ger innehavaren. Dessa föreskrifter innehåller även bestämmelser om utbildningskrav för bogsering av segelflygplan, samt om utbildningskrav och befogenheter för segelflyglärare.

Definitioner och förkortningar

2 § I dessa föreskrifter används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

<i>ansvarig utbildare</i>	person som är behörig att utbilda till en viss behörighet
<i>behörighet</i>	tillstånd som anges på eller är knutet till ett certifikat, som utgör en del av certifikatet och som anger specifika villkor, rättigheter eller begränsningar som hänför sig till ett sådant certifikat
<i>elevtillstånd</i>	behörighetshandling som visar att vissa krav för att få delta i en specifik luftfartsutbildning är uppfyllda
<i>ensamflygning</i>	flygning under vilken en elev är enda personen ombord på ett luftfartyg
<i>flygdagbok</i>	personlig dagbok där uppgifter om utbildningar, flygningar, tid i simulerade hjälpmedel och luftfartyg redovisas

<i>flygplan</i>	luftfartyg tyngre än luften, som framdrivs av en kraftkälla och som erhåller sin lyftkraft under flygning huvudsakligen genom luftens reaktioner mot ytor, vilka förblir fasta under givna flygtillstånd och som inte definieras som ultralätta flygplan
<i>flygskola</i>	Transportstyrelsens tillstånd att bedriva utbildning för flygcertifikat och behörigheter knutna till flygcertifikat
<i>flygtid i segelflygplan</i>	den totala tiden räknad från det att ett segelflygplan bringas i rörelse i avsikt att starta till dess det efter flygning bringas att stanna, vare sig det bogseras eller inte
<i>förlängning</i>	förnyelse under giltighetstiden
<i>förnyelse</i>	den administrativa åtgärd som vidtas efter det att en behörighet eller ett godkännande har upphört att gälla och som förnyar befogenheterna enligt behörigheten eller godkännandet för ytterligare en angiven tidsperiod som följer efter det att angivna krav har uppfyllts; det kan t.ex. röra en förnyelse av en behörighet eller ett godkännande
<i>kategori av luftfartyg</i>	luftfartyg med gemensamma grundläggande egenskaper
<i>klass av luftfartyg</i>	typer av luftfartyg som i certifikat- och utbildningshänseende är sammanförda och som är likvärdiga
<i>kompetenskontroll</i>	uppvisande av färdigheter för att förlänga eller förnya behörigheter, inbegripet sådana muntliga prov som kan krävas
<i>luftfartyg</i>	anordning som kan erhålla bärkraft i atmosfären genom luftens reaktioner med undantag av dess reaktioner mot jordytan
<i>motorsegelflygplan</i>	luftfartyg med en eller flera motorer som när motorn eller motorerna inte är i gång har egenskaper som ett segelflygplan
<i>pilot</i>	behörig person med uppgift att föra luftfartyg
<i>praktiskt prov</i>	uppvisande av färdigheter inför utfärdande av certifikat eller behörigheter, inbegripet sådana muntliga prov som kan krävas
<i>segelflygplan</i>	luftfartyg tyngre än luften utan framdrivningsanordning som får sin lyftkraft huvudsakligen genom luftens reaktioner mot ytor vilka förblir fasta under givna flygtillstånd

<i>typ av luftfartyg</i>	luftfartyg av samma grundkonstruktion, vilket även innefattar modifieringar som inte medför förändringar i handhavande, flygegenskaper eller flygbesättning
<i>UL</i>	ultralätt flygplan
<i>ultralätt flygplan</i>	ett flygplan som har högst två sittplatser och <ol style="list-style-type: none"> 1. vars högsta tillåtna flygvikt inte får överstiga 300 kg för ensitsiga landflygplan eller 450 kg för tvåsitsiga landflygplan; högsta tillåtna flygvikt får inte överstiga 315 kg respektive 472,5 kg när det fallskärmssystem som kan bära upp hela flygplanet är monterat, 2. vars högsta tillåtna flygvikt inte får överstiga 330 kg för ensitsiga sjöflygplan eller 495 kg för tvåsitsiga sjöflygplan, 3. som vid högsta tillåtna flygvikt och flygning rakt fram med avdragen motor i landningskonfiguration ska kunna vara styrbart ned till en flygfart av 35 knop (65 km/h) CAS, och 4. som delas in i två klasser, klass A för flygplan som manövreras helt eller delvis genom tyngdpunktsförflyttning och klass B för flygplan som manövreras helt med roder- eller spoilerstyrning

Villkor för att kunna påbörja en utbildning

3 § Eleven ska senast vid första ensamflygningen ha följande:

1. Ett medicinskt intyg lägst klass 2.
2. Ett elevtillstånd enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:12) om certifikat, auktorisationer och behörighetsbevis. Eleven kan få sitt elevtillstånd tidigast det kalenderår då han eller hon fyller 15 år.

Villkor för att kunna få ett certifikat utfärdat

Allmänna villkor

4 § Den sökande ska vara minst 16 år.

5 § Den sökande ska

1. ha ett gällande elevtillstånd,
2. ha ett gällande medicinskt intyg lägst klass 2, och
3. uppfylla de allmänna villkoren för utfärdande av certifikat enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:12) om certifikat, auktorisationer och behörighetsbevis.

6 § Den sökande ska ha en giltig radiotelefonibehörighet, utfärdad eller godkänd av Transportstyrelsen, för att kunna få ett certifikat utfärdat, förnyat eller förlängt.

Godkänd utbildningshandbok

7 § En utbildningshandbok för segelflyg, framtagen av en flygskola, ska vara godkänd av Transportstyrelsen vad avser de delar som regleras i dessa föreskrifter.

Teoretisk utbildning

8 § Den sökande ska ha genomgått en teoretisk utbildning vid en godkänd flygskola. Utbildningen ska vara gjord enligt godkänd utbildningshandbok för segelflyg. Den sökande ska i ett skriftligt prov, anordnat av skolan, ha visat att han eller hon har nödvändiga kunskaper om

1. luftfartssystemet och flygsäkerhetsstandarder,
2. luftfartyg generellt,
3. prestanda och färdplanering,
4. människans förutsättningar och begränsningar,
5. meteorologi,
6. navigation,
7. flygoperativa procedurer,
8. flygningens grundprinciper, och
9. flygradiotelefoni.

Detaljkraven för den teoretiska utbildningen framgår av godkänd utbildningshandbok för segelflyg.

Den som har ett gällande certifikat för flygplan eller ultralätta flygplan klass B kan få utbildningen förkortad, om den ansvariga utbildaren bedömer att det är möjligt.

Praktisk utbildning

9 § Den sökande ska ha genomgått en praktisk utbildning vid en godkänd flygskola. Utbildningen ska vara gjord enligt godkänd utbildningshandbok för segelflyg. Under utbildningen ska den sökande ha fått minst 15 timmars segelflygtid och under den tiden gjort minst 50 starter och landningar. Minst 5 timmar av flygtiden och minst 20 av starterna och landningarna ska den sökande ha gjort under ensamflygning.

10 § En pilot som har ett gällande certifikat för flygplan eller ultralätta flygplan klass B kan få utbildningen förkortad, om den ansvariga utbildaren bedömer att det är möjligt. Piloten ska dock ha minst 6 timmars segelflygtid och under den tiden gjort minst 30 starter och landningar. Minst 10 av starterna och landningarna ska piloten ha gjort under ensamflygning.

11 § I den praktiska utbildningen enligt 9 och 10 §§ ska följande moment finnas med:

1. Förberedelser för flygning.
2. Montering av segelflygplan och kontroll av detta.
3. Teknik och procedurer för tillämplade startmetoder, inkl. fartbegränsningar, nödåtgärder och signaler.
4. Uppträdande i trafikvarv samt åtgärder och procedurer för att undvika kollisioner.

5. Flygning med yttre referenser med god kontroll av segelflygplanet.
  6. Flygning inom hela fartområdet.
  7. Kunskap om och övning i att säkert gå ut ur stall, vikningar och störtspiraler.
  8. Start och landning under olika vindförhållanden, inkl. sidvind.
  9. Orienteringsflygning.
  10. Nödåtgärder.
- Detaljkraven för den praktiska utbildningen framgår av godkänd utbildningshandbok för segelflyg.

12 § När den sökande genomfört utbildningen ska han eller hon göra ett praktiskt prov. Det praktiska provet ska göras vid en godkänd flygskola och enligt programmet i en godkänd utbildningshandbok för segelflyg.

13 § Endast den som har genomgått utbildning till segelflyglärare enligt godkänd utbildningshandbok för segelflyg får vara segelflyglärare vid praktisk utbildning för segelflygarcertifikat.

Giltighetstider

14 § Elevtillstånd och segelflygarcertifikat utfärdas, förnyas eller förlängs med en längsta giltighetstid på 5 år.

Villkor för att kunna få ett certifikat förnyat eller förlängt

15 § Den sökande ska uppfylla de allmänna villkor för förnyelse eller förlängning av certifikat som framgår av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:12) om certifikat, auktorisationer och behörighetsbevis.

16 § Den sökande ska ha ett medicinskt intyg lägst klass 2.

Om den sökande inte uppfyller kraven för ett medicinskt intyg klass 2, ska han eller hon i stället ha ett gällande medicinskt intyg för certifikat för lätta luftfartyg (LAPL).

Befogenheter, flygerfarenhet och kompetenskontroll

17 § För att få tjänstgöra som pilot på segelflygplan, ska den som har respektive certifikat enligt andra stycket, under de närmast föregående tolv månaderna ha utfört minst följande:

1. Innehavare av segelflygarcertifikat: minst 10 starter och landningar med segelflygplan med en sammanlagd flygtid av minst 5 timmar.
2. Innehavare av gällande certifikat och klass- eller typbehörighet för flygplan eller ultralätt flygplan klass B: minst 6 starter och landningar med segelflygplan med en sammanlagd flygtid av minst 3 timmar.

18 § För att få befogenhet att föra motorsegelflygplan ska piloten

1. ha ett segelflygarcertifikat,
2. ha genomgått kompletterande utbildning på motorsegelflygplan enligt godkänd utbildningshandbok för segelflyg, och
3. ha gjort ett praktiskt prov vid en godkänd flygskola.

Piloten ska, för att få flyga motorsegelflygplan, under de närmast föregående 12 månaderna, ha utfört minst 16 starter och landningar med en sammanlagd flygtid av minst 8 timmar. Minst hälften av starterna och landningarna och minst hälften av flygtiden ska göras på ett motorsegelflygplan. Resterande starter, landningar och flygtid kan göras på ett segelflygplan, ett flygplan eller på ett ultralätt flygplan klass B.

19 § Om kraven i 17 och 18 §§ på flygtid och antal starter och landningar inte är uppfyllda, krävs kompletterande utbildning vid godkänd flygskola samt kompetenskontroll. Kompetenskontrollen ska då utföras i dubbelkommando inför segelflyglärare och antecknas i flygdagboken av segelflygläraren. Denna kompetenskontroll gäller i 12 månader istället för kraven i 17 och 18 §§.

Omfattningen av den kompletterande utbildningen fastställs av den som är utbildningsansvarig vid en godkänd flygskola.

Utbildning på nya typer av segelflygplan eller motorsegelflygplan

20 § Piloten ska genomgå teoretisk och praktisk utbildning på varje ny typ av segelflygplan eller motorsegelflygplan. Piloten ska genomföra utbildningen enligt en godkänd utbildningshandbok för segelflyg.

Utbildningen ska hållas av en segelflyglärare.

21 § När piloten utbildats och godkänts att föra en ny typ av segelflygplan, ska detta antecknas i pilotens flygdagbok av ansvarig utbildare.

Utbildning för att få flyga i moln

22 § För att få flyga i moln ska piloten genomgå teoretisk och praktisk utbildning för detta. Piloten ska genomföra utbildningen vid en godkänd flygskola och enligt kraven i en godkänd utbildningshandbok för segelflyg. I utbildningen ska det ingå flygning där piloten flyger endast med hjälp av flyginstrument.

23 § För att få påbörja utbildningen ska piloten ha minst 50 timmars segelflygtid.

24 § När piloten genomfört utbildningen med godkänt resultat, ska den ansvariga utbildaren utfärda ett intyg på detta och anteckna utbildningen i pilotens flygdagbok.

Bogsering av segelflygplan

Villkor för att få bogsera

25 § Innehavare av certifikat utfärdat enligt kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 av den 3 november 2011 om tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygande personal inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 ska följa kraven om bogsering i den förordningen.

- 26 §** Den som ska bogsera ett segelflygplan med ett luftfartyg ska ha
1. gällande flygcertifikat och behörigheter som pilot på den kategori av luftfartyg som ska användas vid bogseringen,
  2. lägst medicinskt intyg för certifikat för lätta luftfartyg (LAPL), och
  3. genomgått utbildning för bogsering enligt en godkänd utbildningshandbok för segelflyg.

- 27 §** Innan en pilot får utföra en bogsering ska han eller hon ha
1. minst 150 flygtimmar som pilot, varav högst 75 flygtimmar som förare av segelflygplan,
  2. minst 75 flygtimmar som pilot på den kategori av luftfartyg som ska användas vid bogsering (med giltigt segelflygarcertifikat), eller
  3. minst 100 flygtimmar på den kategori av luftfartyg som ska användas vid bogsering.

Utbildning i att bogsera segelflygplan

28 § En utbildning i att bogsera segelflygplan ska omfatta både teori och praktik. Utbildningen ska finnas beskriven i en av Transportstyrelsen godkänd utbildningshandbok för segelflyg.

29 § Utbildningen ska genomföras vid en godkänd flygskola med en segelflyglärare som har erfarenhet av att bogsera segelflygplan.

30 § En elev ska, efter genomförd utbildning, göra ett teoretiskt och ett praktiskt prov inför en ansvarig utbildare. När eleven genomgått proven med godkänt resultat, ska den ansvariga utbildaren anteckna detta i flygdagboken.

Befogenheter och krav på flygerfarenhet

31 § När en pilot genomfört utbildningen i att bogsera segelflygplan, får han eller hon bogsera segelflygplan med luftfartyg som är godkända för ändamålet. Vid de första 50 bogseringarna piloten gör ska dock piloten i det bogserade segelflygplanet ha ett gällande segelflygarcertifikat.

32 § För att få bogsera ett segelflygplan, ska piloten under de senaste 90 dagarna har utfört minst 3 starter och landningar med den aktuella kategorin av luftfartyg.

Utbildning till segelflyglärare

Villkor för att kunna påbörja en utbildning

33 § Piloten ska ha ett giltigt segelflygarcertifikat och ett medicinskt intyg lägst klass 2, för att kunna påbörja en utbildning till segelflyglärare.

Piloter som genomgått utbildningen till segelflyglärare och som därefter ska hålla utbildningar i momentet flygning i moln, ska ha genomgått en tilläggsutbildning för detta moment.

Piloter som genomgått utbildningen till segelflyglärare som därefter ska hålla utbildningar för motorsegelflygplan, ska ha genomgått en tilläggsutbildning för motorsegelflygplan.

34 § Piloten ska vara minst 18 år och ha minst 100 timmars segelflygtid.

35 § Piloten ska genomgå en teoretisk och praktisk utbildning enligt en godkänd utbildningshandbok för segelflyg. Piloten ska genomgå utbildningen vid en godkänd flygskola som har tillstånd att hålla segelflyglärarytbildningar.

Om piloten inte tidigare fått utbildning i pedagogik och undervisningsmetodik, ska det ingå i utbildningen.

36 § Utbildningen ska avslutas med ett skriftligt och ett praktiskt prov vid flygskolan. När piloten har genomgått utbildningen med godkänt resultat, ska den ansvariga utbildaren utfärda ett intyg på detta och anteckna utbildningen i pilotens flygdagbok.

Villkor för att få verka som segelflyglärare

37 § Den som har genomgått utbildning till segelflyglärare, segelflyglärare för flygning i moln eller segelflyglärare på motorsegelflygplan ska, för att få verka som sådan lärare, inom de senaste 36 månaderna haft minst 15 timmars flygtid som lärare, varav minst 5 timmar inom de senaste 12 månaderna.

38 § Den som genomgått utbildning till segelflyglärare men inte uppfyller flygtidskravet enligt 37 § behöver genomgå en kompletterande utbildning för att kunna få verka som segelflyglärare. Personen ska då genomgå den kompletterande utbildningen vid en godkänd flygskola som har tillstånd för utbildningen i fråga. Det är den som är ansvarig utbildare vid flygskolan som fastställer hur omfattande den kompletterande utbildningen ska vara.

När personen genomgått den kompletterande utbildningen, ska han eller hon göra ett skriftligt och ett praktiskt prov vid flygskolan. När personen gjort det praktiska provet med godkänt resultat, ska detta antecknas i personens flygdagbok av ansvarig utbildare.

39 § Ett godkänt praktiskt prov ersätter flygtidskravet i 37 § under de första 36 månaderna efter provet.

Befogenheter för den som genomgått en utbildning

40 § Den som genomgått en utbildning till segelflyglärare blir berättigad att göra följande:

1. Att hålla segelflygutbildningar. Utbildningen ska då hållas vid en godkänd flygskola som har tillstånd för sådan utbildning.
2. Att utföra kompetenskontroll för segelflyg.

41 § En genomgången utbildning till segelflyglärare för flygning i moln berättigar till att utbilda innehavare av segelflygarcertifikat till flygning i moln vid godkänd flygskola som innehar tillstånd för sådan utbildning.

42 § En genomgången utbildning till segelflyglärare på motorsegelflygplan berättigar till att utbilda innehavare av segelflygarcertifikat på motorsegelflygplan vid godkänd flygskola som innehar tillstånd för sådan utbildning.

43 § Den som genomgått utbildning enligt 40–42 §§ kan använda befogenheterna endast om han eller hon även har ett giltigt segelflygarcertifikat, ett giltigt medicinskt intyg lägst klass 2 samt en giltig behörighet för den aktuella typen av segelflygplan.

Undantag

44 § Transportstyrelsen kan medge undantag från dessa föreskrifter.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 8 april 2018.
2. Genom denna författning upphävs Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:16) om segelflygarcertifikat och Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2013:26) om utbildning till instruktör i avancerad flygning med flygplan, segelflyglärare och FB-instruktör.
3. Certifikat, elevtillstånd, tillstånd och godkännanden som utfärdats enligt äldre föreskrifter gäller fortfarande för den giltighetstid som framgår av respektive handling.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Marie Fahlstedt
(Sjö- och luftfart)